

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KAUNO APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2024 m. balandžio d. Nr. 21RE1- (AG1-90/10-2024)
Kaunas

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Lionelos Gelmanienės, Birutės Pranevičienės (posėdžio pirmininkė) ir Lietuvos administracinių ginčų komisijos Panevėžio apygardos skyriaus narės Karinės Zavgorodnajos (pranešėja),

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos Ž. K. skundą atsakovei Lazdijų rajono savivaldybės administracijai dėl Lazdijų rajono savivaldybės administracijos 2024-03-05 priimtų sprendimų (Nr. 1; Nr. 2; Nr. 3) panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja skundu (toliau – skundas) Komisijos prašo: „1) panaikinti Lazdijų rajono savivaldybės administracijos (toliau – Administracija) Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus (toliau – Skyrius) 2024-03-05 priimtus sprendimus (Nr. 1; Nr. 2; Nr. 3) (toliau visi kartu – 2024-03-05 Sprendimai), 2) įpareigoti iš naujo nagrinėti pareiškėjos pateiktus prašymus“. Paaiškinu, kad 2024-01-23 su prašymais kreipėsi į Administracijos Skyriaus socialinio darbo organizatorę dėl teisės į būsto šildymo, karšto vandens išlaidų kompensacijos. Prie prašymų pateikė visus reikalingus dokumentus. 2024-03-16 gavo pranešimus, kuriuose buvo nurodyta, kad 2024-03-05 Sprendimais pareiškėja neturi teisės į būsto šildymo, karšto vandens išlaidų kompensacijų už laikotarpius: 1) nuo 2023 m. spalio 1 d. iki 2023 m. spalio 31 d.; 2) nuo 2023 m. lapkričio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.; 3) nuo 2024 m. sausio 1 d. iki 2024 m. balandžio 30 d.

Pareiškėja su 2024-03-05 Sprendimais nesutinka, kadangi jos prašymai dėl teisės į būsto šildymo, karšto vandens išlaidų kompensacijos nepatenkinti vadovaujantis Lietuvos Respublikos pinginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – Paramos įstatymas) 8 str. 3 d. (nėra sudarę teismo patvirtintos sutarties dėl vaiko (įvaikio) materialinio išlaikymo arba dėl išlaikymo ir (ar) tėvystės nustatymo nesikreipė į teismą arba kreipėsi, bet tėvystė nebuvo nustatyta ir (ar) išlaikymas nebuvo priteistas, arba pareiškimas paliktas nenagrinėtas). Paaiškinu, kad jos nuomone vadovautis vien tik Paramos įstatymo 8 str. 3 d., negalima, nes tai kelia abejonių. Su pareiškėjos vaiko tėvu nesudaryta teismo patvirtinta sutartis dėl vaiko materialinio išlaikymo, nes su juo nebuvo sudariusi santuokos, todėl dėl vaiko išlaikymo buvo susitarta žodžiu ir į teismą kreiptis dėl vaiko išlaikymo nebuvo tikslinga. Vaiko tėvas kiekvieną mėnesį bankiniu pavedimu perveda pinigus už vaiko (K. Š.) išlaikymą ((duomenys neskelbtini) Eur). Civilinio kodekso 3.192 str. 1 d. nurodoma, kad (tėvai privalo materialiai išlaikyti savo nepilnamečius vaikus. Išlaikymo tvarka ir forma nustatoma bendru tėvų susitarimu.). Toks susitarimas gali būti sudarytas tiek žodžiu, tiek rašytine forma. Tuo atveju, jeigu tėvai nesutaria ir vienas iš jų nevykdo pareigos išlaikyti savo vaikus, išlaikymo formą ir dydį nustatytų teismas sprendimu. Kadangi dėl vaiko išlaikymo su vaiko tėvu buvo susitarta žodžiu, įmokos visuomet gaunamos laiku, į teismą kreiptis dėl vaiko išlaikymo nėra

pagrindo. Tai tik sukeltų nepatogumus, nepasitenkinimą ir nepasitikėjimą. Šie faktai apie vaiko išlaikymą ir banko išrašą pareiškėja taip pat pateikė prie prašymų socialinio darbo organizatorei.

Pareiškėjos nuomone, tai net nebuvo vertinama ir 2023-03-05 Sprendimai buvo priimti atmestinais, neįvertinus pateiktų duomenų apie vaiko išlaikymą.

Nurodė, kad net ir esant sudarytai teismo parvirtintai sutarčiai dėl vaiko išlaikymo šeimos pajamos nepakistų. Šeima yra gausi (6 asmenys) ir vertinant šiuo metu gaunamas pajamas pareiškėjos šeimai turėtų priklausyti kompensacija net ir tuo atveju, kaip sprendime rašoma, kad teisės į būsto šildymo, karšto vandens išlaidų kompensaciją neturi vienas asmuo, skaičiuojant mus kaip 5 asmenis, o ne 6. Pareiškėja nurodė, kad 2024-03-05 sprendimuose neįtrauktas vienas vaikas V. K. gim. (duomenys neskelbtini) (b. l. 1-2).

Atsakovė Administracija prašo skundą atmesti. Atsiliepime nurodė, kad Paramos įstatymo 8 str. 2 d. yra numatyta, kad nesusituokę asmenys, auginantys vaikus (įvaikius) iki 18 metų (įskaitant santuoką nutraukusius asmenis) ar teismo sprendimu gyvenantys skyrium sutuoktiniai arba bendrai gyvenantys asmenys, auginantys vaikus (įvaikius) iš ankstesnio bendro gyvenimo, ir atitinkantys Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams 6 ir (ar) 7 straipsnių (straipsnio) reikalavimus, teisę į piniginę socialinę paramą turi, kai yra sudaryta teismo patvirtinta sutartis dėl vaiko (įvaikio) ar vaikų (įvaikių), kuriam (kuriems) yra pripažinta tėvystė, materialinio išlaikymo arba teismas priteisia šiam vaikui (įvaikiui) ar šiems vaikams (įvaikiams) išlaikymą, išskyrus atvejį, kai asmenys augina vaiką, kuris gimė po nusikalstamos veikos (kaip jos pasekmė), ir pateikia tai patvirtinantį ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ar teismo išduotą dokumentą.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.193 str. 1 d. yra nurodyta, kad nepilnamečių vaikų tėvai, nutraukdami santuoką bendru sutarimu (šio kodekso 3.51 straipsnis) arba pradėdami gyventi skyrium (šio kodekso 3.73 straipsnis), sudaro sutartį, kurioje numato tarpusavio pareigas materialiai išlaikant savo nepilnamečius vaikus, taip pat tokio išlaikymo tvarką, dydį ir formas. Šią sutartį tvirtina teismas (šio kodekso 3.53 straipsnis).

Pareiškėja pateiktame skunde nurodė, kad yra sudaryta žodinė sutartis, o ne taip, kaip yra numatyta Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse.

Dėl sprendimuose neįtrauktos V. K. patikslino informaciją, kad sprendimuose turėjo būti įtraukti tik asmenys, deklaruojantys gyvenamąją vietą būste, už kurį kreipiamasi kompensacijos, o ne faktiškai jame gyvenantys, tačiau dėl techninės klaidos sprendimuose buvo įtrauktas D. K., kurio deklaruota gyvenamoji vieta, adresu: (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) sen., Lazdijų r. sav., o neįtraukta V. K., kurios deklaruota gyvenamoji vieta, adresu: (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) k., (duomenys neskelbtini) sen., Lazdijų r. sav. Paaiškino, kad 2024-03-05 Sprendimų priėmimui šeimos narių skaičius šiuo atveju įtakos neturėjo (b. l. 21-22).

Skundas atmestinas.

Byloje ginčas kilo dėl Administracijos Skyriaus 2024-03-05 Sprendimų, priimtų išnagrinėjus pareiškėjos pateiktą 2024-01-23 prašymą – paraišką piniginei socialinei paramai gauti, pagrįstumo.

Pareiškėja 2024-01-23 kreipėsi į Administracijos Skyrių su Prašymu – paraiška piniginei socialinei paramai gauti Nr. SP1-1985 prašydama skirti būsto šildymo išlaidų kompensaciją už 10, 11, 12, 1, 2, 3, 4 mėnesius. Nurodė, kad būstas šildomas kietuoju kuru/malkomis (b. l. 27-31). Administracijos skyriaus darbuotoja Prašyme-paraiškoje pažymėjo, kad nepateikta teismo nutartis dėl K. Š. išlaikymo (b. l. 31).

Administracijos Skyrius 2024-03-05 Sprendimais, vadovaujantis Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymu ir Lazdijų rajono savivaldybės tarybos 2019-11-29 sprendimu Nr. 5TS-185 „Dėl piniginės socialinės paramos teikimo Lazdijų rajono savivaldybėje tvarkos aprašo patvirtinimo“, įvertinus gyventojų prašyme – paraiškoje piniginei socialinei paramai gauti pateiktą ir iš valstybės ir žinybinių registrų bei valstybės informacinių sistemų gautą informaciją, nustatė, kad teisės į būsto šildymo, karšto vandens išlaidų kompensacijas <...> pagal deklaruotos gyvenamosios vietos adresą - (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) sen., (duomenys neskelbtini) k., (duomenys neskelbtini) neturi šios bendrai

gyvenamąją vietą deklaravusių asmenų grupės (vienas gyvenantis asmuo): Ž. K., D. K., K. Š., G. J., D. K.. Prašymas skirti būsto šildymo, karšto vandens išlaidų kompensacijas nepatenkintas vadovaujantis Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 8 str. 3 d. (nesudaryta teismo patvirtinta sutartis dėl vaiko materialinio išlaikymo arba dėl išlaikymo ir(ar) tėvystės nustatymo nebuvo kreiptasi į teismą arba kreiptasi, bet tėvystė nebuvo nustatyta ir(ar) išlaikymas nebuvo priteistas, arba pareiškimas paliktas nenagrinėtas). Sprendimu Nr. 1 atsisakyta skirti kompensaciją nuo 2023 m. spalio 1 d. iki 2023 m. spalio 31 d., Sprendimu Nr. 2 atsisakyta skirti kompensaciją nuo 2023 m. lapkričio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. ir Sprendimu Nr. 3 atsisakyta skirti kompensaciją nuo 2024 m. sausio 1 d. iki 2024 m. balandžio 30 d.“ (b. l. 5-7).

Apie priimtus 2023-03-05 Sprendimus pareiškėja buvo informuota 2024-03-07 pranešimais Nr. SP5-2473, kuriuose be kita ko nurodyta, kad pareiškėjos prašymas skirti būsto šildymo, karšto vandens kompensacijas nepatenkintas vadovaujantis Paramos įstatymo 8 str. 3 d. (nesudaryta teismo patvirtinta sutartis dėl vaiko materialinio išlaikymo arba dėl išlaikymo ir(ar) tėvystės nustatymo nebuvo kreiptasi į teismą arba kreiptasi, bet tėvystė nebuvo nustatyta ir (ar) išlaikymas nebuvo priteistas arba pareiškimas paliktas nenagrinėtas) (b. l. 8, 9, 10).

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Paramos įstatymas ir Lazdijų rajono savivaldybės tarybos 2019-11-29 sprendimu Nr. 5TS-185 „Dėl piniginės socialinės paramos teikimo Lazdijų rajono savivaldybėje tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Piniginės socialinės paramos teikimo Lazdijų rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas). Šių teisės aktų nuostatose yra nustatyta kompensacijų skyrimo pagrindai ir tvarka.

Komisija pažymi, jog paminėtu teisiniu reguliavimu įgyvendinama viena iš socialinės politikos priemonių – gyventojų finansinės naštos sumažinimas dalį būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų subsidijuojant iš savivaldybės biudžeto lėšų. Būsto šildymo, karšto vandens ir geriamo vandens išlaidų kompensacijos skirtos apsaugoti labiausiai pažeidžiamą socialinę grupę nepasiturinčių asmenų ir teikti būtiną paramą tiems, kuriems labiausiai ir / ar neišvengiamai reikia.

Būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijų, kaip vienos iš piniginės socialinės paramos rūšių, teikimo sąlygas ir principus, kompensacijų dydžius bei jas gaunančių asmenų teises ir pareigas reglamentuoja Paramos įstatymas.

Ginčo teisinius santykius reglamentuojančio Paramos įstatymo paskirtis - nustatyti piniginės socialinės paramos teikimo principus, finansavimo šaltinius, piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų teises ir pareigas, taip pat piniginės socialinės paramos, teikiamos nepasiturintiems gyventojams, kai suaugę asmenys yra išnaudoję visas kitų pajamų gavimo galimybes, rūšis, jų dydžius ir teikimo sąlygas (1 str. 1 d.). Šio įstatymo 3 str. įtvirtinti piniginės socialinės paramos principai, vienas iš jų – socialinio teisingumo ir veiksmingumo principas, kuris reiškia, kad piniginė socialinė parama teikiama siekiant sudaryti sąlygas gauti paramą tada, kada jos labiausiai reikia, padėti išvengti skurdo spąstų ir racionaliai naudoti turimus išteklius. Pagal šio įstatymo 4 str., piniginę socialinę paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri yra finansuojama iš savivaldybių biudžeto lėšų.

Piniginės socialinės paramos rūšys yra socialinė pašalpa ir būsto šildymo išlaidų, geriamo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos (Paramos įstatymo 5 str.). Paramos įstatymo 20 str. nustatyta, kad dėl piniginės socialinės paramos asmenys kreipiasi į vietos savivaldybės administraciją, pateikdami nustatytos formos prašymą – paraišką, kitus šiame straipsnyje nurodytus dokumentus bei piniginės socialinės paramos skyrimui ir apskaičiavimui būtinus duomenis.

Piniginę socialinę paramą gaunantys nepasiturintys gyventojai be kita ko privalo: 1) išnaudoti visas teisėtas kitų pajamų gavimo galimybes (sudaryti teismo patvirtintą sutartį dėl vaiko (įvaikio) materialinio išlaikymo, kreiptis dėl išmokų, mokamų pagal Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo išmokų įstatymą, kitų priklausančių išmokų ir (ar) pašalpų ir kita) (25 str. 1 p.).

Tvarkos aprašo 9 p. nustatyta, kad kreipdamiesi dėl piniginės socialinės paramos, pateikia Socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintos formos prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai gauti ir jos priedus (toliau – Prašymas-paraiška) bei duomenis (apie save ir bendrai gyvenančius asmenis, veiklos pobūdį, turta, pajamas ir kitą piniginei socialinei paramai gauti būtiną informaciją). Prie Prašymo-paraiškos, atsižvelgiant į aplinkybes, lemiančias bendrai gyvenančių

asmenų arba vieno gyvenančio asmens teisę į piniginę socialinę paramą, be kita ko pateikiami dokumentai: ieškiny s dėl vaiko gyvenamosios vietos ir (ar) tėvystės nustatymo ir (ar) vaiko (vaikų) išlaikymo priteisimo arba dokumentas su teismo rezoliucija dėl bylos nagrinėjimo teisme arba teismo šaukimas, patvirtinantis aplinkybę, kad teisme yra nagrinėjama byla dėl tėvystės nustatymo ir vaiko (vaikų) išlaikymo priteisimo, teismo pažyma, kad paskirta ekspertizė dėl giminystės ryšio įrodymo; teismo nutartis (sprendimas) dėl išlaikymo vaikui (vaikams) priteisimo arba teismo patvirtinta sutartis dėl vaiko (vaikų) išlaikymo (Tvarkos aprašo 10.8 – 10.9 p.).

Paramos įstatymo 8 str. 3 d. įtvirtinta, jog, jeigu šio straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys ar asmenys, atitinkantys šio įstatymo 6 ir (ar) 7 straipsnių (straipsnio) reikalavimus, nėra sudarę teismo patvirtintos sutarties dėl vaiko (įvaikio) materialinio išlaikymo arba dėl išlaikymo ir (ar) tėvystės nustatymo nesikreipė į teismą arba kreipėsi, bet tėvystė nebuvo nustatyta ir (ar) išlaikymas nebuvo priteistas, arba pareiškimas paliktas nenagrinėtas, kompensacijos neskiriamos, o socialinę pašalpą turi teisę gauti tik vaikas (įvaikis) ar vaikai (įvaikiai), išskyrus atvejį, kai asmenys augina vaiką, kuris gimė po nusikalstamos veikos (kaip jos pasekmė), ir pateikia tai patvirtinantį ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ar teismo išduotą dokumentą. Asmenys, auginantys vaiką, kuris gimė po nusikalstamos veikos (kaip jos pasekmė), ir pateikę tai patvirtinantį ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ar teismo išduotą dokumentą, šio straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys ar asmenys, atitinkantys šio įstatymo 6 ir (ar) 7 straipsnių (straipsnio) reikalavimus, turi teisę gauti socialinę pašalpą ir kompensacijas.

Nagrinėjamo ginčo atveju sistemiškai įvertinus skundžiamų Administracijos Skyriaus 2024-03-05 Sprendimų, 2024-03-07 pranešimų Nr. (duomenys neskelbtini), taip pat Prašymo – paraiškos piniginei socialinei paramai gauti Nr. (duomenys neskelbtini) turinį, darytina išvada, kad pareiškėjos pateiktas prašymas – paraiška Nr. (duomenys neskelbtini) netenkintas bei būsto šildymo kompensacija už laikotarpius nuo 2023 m. spalio 1 d. iki 2024 m. balandžio 30 d. neskirta, remiantis Paramos įstatymo 8 str. 3 d. bei esant faktinei aplinkybei, jog kartu su prašymu – paraiška pareiškėja nepateikė teismo nutarties dėl dukros K. Š. išlaikymo.

Remdamasi aukščiau pacituotomis bei ginčo šalių teisinius santykius reglamentuojančiomis teisės normomis, Komisija pažymi, kad Paramos įstatymo 8 str. 3 d. imperatyviai reglamentuota, kad, jeigu šio straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys ar asmenys, atitinkantys šio įstatymo 6 ir (ar) 7 straipsnių (straipsnio) reikalavimus, nėra sudarę teismo patvirtintos sutarties dėl vaiko (įvaikio) materialinio išlaikymo arba dėl išlaikymo ir (ar) tėvystės nustatymo nesikreipė į teismą arba kreipėsi, bet tėvystė nebuvo nustatyta ir (ar) išlaikymas nebuvo priteistas, arba pareiškimas paliktas nenagrinėtas, kompensacijos neskiriamos <...>. Skunde Komisijai pareiškėja neginčija faktinės aplinkybės, jog nėra teismo patvirtintos sutarties dėl vaiko materialinio išlaikymo, tačiau argumentuoja, kad „su pareiškėjos vaiko tėvu nesudaryta teismo patvirtinta sutartis dėl vaiko materialinio išlaikymo, nes su juo nebuvo sudariusi santuokos, todėl dėl vaiko išlaikymo buvo susitarta žodžiu ir į teismą kreiptis dėl vaiko išlaikymo nebuvo tikslinga“. Taigi, atsižvelgdama į byloje surinktų rašytinių įrodymų visetą, taip pat vadovaudamasi aukščiau nurodytomis teisės aktų nuostatomis, Komisija sprendžia, kad atsakovės 2024-03-05 Sprendimai yra pagrįsti, o atsakovė, remdamasi Paramos įstatymo 8 str. 3 d. nuostatomis bei nustačiusi, kad kartu su prašymu – paraiška nepateikta teismo patvirtinta sutartis dėl vaiko (K. Š.) materialinio išlaikymo, teisėtai nusprendė netenkinti Prašymo – paraiškos piniginei socialinei paramai gauti Nr. SP1-1985. Kaip atsiliėpime paaiškino atsakovė, „dėl techninės klaidos sprendimuose buvo įtrauktas D. K., kurio deklaruota gyvenamoji vieta, adresu: (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) sen., (duomenys neskelbtini) r. sav., o neįtraukta V. K., kurios deklaruota gyvenamoji vieta, adresu: (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) k., (duomenys neskelbtini) sen., Lazdijų r. sav. Tačiau, 2024-03-05 Sprendimų priėmimui šeimos narių skaičius šiuo atveju įtakos neturėjo“. Atsižvelgiant į tai, Komisija pažymi, kad vien dėl tokio pobūdžio techninės klaidos buvimo būtų neracionalu ir nepagrįsta naikinti 2024-03-05 Sprendimus, kadangi pareiškėjos Prašymo – paraiškos piniginei socialinei paramai gauti Nr. SP1-1985 išnagrinėjimo rezultatas faktiškai nepasikeistų, atitinkamai nepasikeistų ir pareiškėjos šiais sprendimais suteiktų teisių ir pareigų apimtis.

Pripažinus pagrįstais 2024-03-05 Sprendimus bei netenkinus pagrindinio pareiškėjos skundo reikalavimo, nėra teisinio ir faktinio pagrindo tenkinti ir išvestinį skundo reikalavimą bei įpareigoti

atsakovę iš naujo nagrinėti pareiškėjos pateiktus prašymus. Atsižvelgiant į tai, kas nustatyta aukščiau pareiškėjos skundas atmestinas.

Vadovaudamasi I kiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 str. 1 d. 1 p., Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos Ž. K. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Komisijos sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Birutė Pranevičienė

Komisijos nariai

Lionela Gelmanienė

Karine Zavgorodnaja